

COĞRAFYA ÖĞRETİMİNDE DRAMA İLE DESTEKLENMİŞ YAPILANDIRMACILIK 5E MODELİ DERS PLANI VE GÖRÜŞLER

Neşe DUMAN¹ Ayşegül ŞEYİHOĞLU²

Öz

Bu araştırmanın amacı yapılandırmacılık 5E modeline uygun olarak hazırlanmış ve drama ile desteklenmiş örnek bir ders planı sunmaktır. Öğretmenlerin uygulama örneklerine duydukları ihtiyaç çalışmanın gerekçesini oluşturmuştur. 10. sınıf düzeyinde hazırlanan ders planında “Dünya’nın tektonik oluşumu (10.1.1)” ve “Jeolojik zamanların özelliklerini tektonik olaylarla ilişkilendirme (10.1.2)” kazanımları seçilmiştir. Konu seçiminde; soyut olmasından ötürü öğrenme güçlüğü yaşanılması, ayrıca coğrafya ders kitaplarında bu kazanımlara ilişkin bilgi bulunmaması etkili olmuştur. Planda genel olarak drama başta olmak üzere öğrenci merkezli yöntem/teknikler kullanılmıştır. Bilgisayar destekli öğretim uygulamaları, analoji, beyin fırtınası, pandomim, kavram ve zihin haritası gibi çağdaş yöntem/teknikler 5E modelinin basamakları içinde değerlendirilmiştir. Analojiler ön örgütleyici olarak kullanılmıştır. Değerlendirme alternatif ölçme değerlendirme araçları ile gerçekleştirilmiştir. Amaç öğrenci merkezli, eğlenceli ve etkili bir ders planı hazırlamaktır. Araştırmanın işlem basamaklarında öncelikle alanyazın taraması yapılmıştır. Coğrafya öğretim programı ve ders kitapları incelenmiştir. Daha sonra bir alan uzmanı, bir alan eğitim uzmanı ve bir drama lideri eşliğinde çalışmaya konu olan ders planı hazırlanmıştır. Uzmanlarının görüşleri ile gerekli düzenlemeler yapılarak kapsam geçerliliği sağlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Coğrafya Öğretimi, Drama, Ders Planı, Jeolojik Zaman, Tektonizma

¹ Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Çankırı.

E-posta: neseduman@karatekin.edu.tr. Yazar ORCID numarası: [0000-0002-5398-8388](https://orcid.org/0000-0002-5398-8388)

² KTÜ, Fatih Eğitim Fakültesi, Coğrafya Öğretmenliği ABD, Trabzon

E-posta: aysegulseyihoglu@gmail.com. Yazar ORCID numarası: [0000-0001-8143-3753](https://orcid.org/0000-0001-8143-3753)

CONSTRUCTIVIST 5E MODEL LESSON PLAN SUPPORTED BY DRAMA IN GEOGRAPHY TEACHING AND OPINIONS ON IT

Neşe DUMAN Ayşegül ŞEYİHOĞLU

Abstract

The aim of this study is to present a sample lesson plan prepared in accordance with the constructivism 5E model and supported with drama. Teachers' need for application examples has constituted the reason for the study. The achievements of "Tectonic formation of the Earth (10.1.1)" and "Associating the characteristics of geological times with tectonic events (10.1.2)" were selected in the lesson plan prepared at the 10th-grade level. Experiencing learning disabilities due to the fact that it is an abstract subject and the lack of information on these achievements in geography course books were effective in topic selection. In general, student-centred methods, especially drama, were used in the plan. Contemporary methods and techniques such as computer-aided teaching practices, analogy, brainstorming, pantomime, concept and mind map were evaluated within the steps of the constructivism 5E model. Analogies were used as advance organizers. The evaluation was performed with alternative assessment and evaluation tools. The aim is to prepare a student-centred, entertaining and effective lesson plan. A literature survey was primarily conducted in the study's process steps. The geography curriculum and course books were examined. Then, a lesson plan, which is the subject of the study, was prepared under the guidance of a domain expert, educational domain expert and drama leader. The content validity was provided by making required arrangements with the opinions of the specialists.

Keywords: *Geography Education, Drama, Lesson Plan, Geological Time, Tectonism*

Giriş

21.yüzyılın insanoğlu için ortaya koyduğu gereksinimler, her geçen gün gelişen bilim ve teknolojiyle birlikte artmakta ve değişmektedir. Bu gereksinimlerin karşılanabilmesi bireylerin daha fazla bilgi ve beceriye sahip olması ve çağın ihtiyaçlarına cevap vermesi ile doğru orantılıdır. (Mercan, 2012, s.15; Genç& Oflaz 2015, s:1274). Tüm bu gelişmeler, söz konusu donanıma sahip bireyleri yetiştirecek olan eğitim biliminde de uzmanlaşmaya gidilmesini gerektirmiştir. Eğitim kavramının tanımı dönemin sosyal, ekonomik ve politik şartları tarafından belirlenerek farklılaşmıştır. Çünkü eğitim politikalarıyla gelecek kuşakların nasıl yetiştirileceğine dair öngörü oluşturulmaktadır. Eğitime nasıl bakıldığı ve bu çerçevede geliştirilen eğitim politikaları bir bakıma Türkiye'nin geleceğini belirleyecektir (Yeşiltaş, 2009, s.222-223).

Geleceğin dünyasının gereksinimlerinin karşılanabilmesi amacıyla, ilki 1998'te başlayan 2002, 2007, 2017 yıllarında Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından güncellenen ilköğretim ve ortaöğretim programlarının yenilenmesi çalışmaları devam etmektedir. Bu bağlamda Milli Eğitim Bakanlığı, öğretim programlarını yapılandırmacı anlayışa göre yeniden düzenlemiş ve 2005 yılı itibariyle yapılandırmacı öğrenme kuramı, eğitim öğretim sürecinde farklı işlem basamaklarıyla uygulanmaya başlanmıştır. Bu uygulamaların temelinde "Öğretim" yerine "Öğrenme" kavramı daha çok kullanılır hale gelmiştir. Böylece öğrenenin öğrenme sürecinde; karar alma, düşünme, sorgulama, süreci planlama ve ölçme değerlendirme gibi hususlarda aktif rol alması beklenmektedir. Bu durum öğretim sürecinde işin çoğunun öğrenen tarafından yapılması anlamına gelmekte ve bireyde kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamaktadır (Şahin, 2010, s.127-160). Yapılandırmacılık (constructivism), bilginin doğası ile ilgili bir kavram olarak ortaya çıkmıştır. Yapılandırmacılık, öğretimle ilgili bir kavram değil; bilgi ve öğrenme ile ilgili bir kavramdır ve bu kavram, bilgiyi temelden kurmaya dayanır (Demirel, 2014, s.221). Nasıl öğrendiğimiz sorusuna cevap bulmaya çalışır. Kendi bilgi ve dünya görüşümüzün kendimiz tarafından oluşturulduğunu, tüm insanların aynı şeyi aynı biçimde gözlemlemediğini savunur (Öztürk, 2008, s. 52-53).

5E Modeli, yeni bir kavramı öğrenmeyi ya da bir kavramı derinlemesine bir şekilde anlamaya çalışmayı sağlar. Öğrencilerin araştırma merakını artırıp, beklentilerini tatmin eden, bilgi ve anlama için aktif bir araştırmaya odaklandıran beceri ve aktiviteleri içerir. Kavramların anlam kazanması için öğrenciler, önceki bilgilerini yeni kavramları keşfederken kullanırlar. Kavramları keşfetme süreci her aşamada öğrencileri aktivite içine dahil ederek, öğrencilerin kendi kavramlarını oluşturmalarına teşvik etme şeklinde gerçekleşmektedir (Martin, 2000: akt; Ergin, Ünsal & Tan, 2006, s.4). Yapılandırmacılığın değişik modelleri mevcuttur. Ancak bu modellerden en çok bilinen ve kullanılan “5E Modeli”, ismini aşamalarının sayısı ve İngilizce olarak baş harflerinden alır (Ünlü, 2014 s.111-113). “Girme Aşaması” olarak ifade edilen ilk aşamada öğrencilere olayın nedeni hakkında sorular sorulur. Bu basamakta anlatma, tanımlar verme, kavramları açıklama ya da öğrencilere bilgi verme söz konusu değildir. Öğrenciler birlikte çalışarak, deneyler yaparak, öğretmenin yönlendirebileceği bilgisayar, video ya da kütüphane ortamında çalışarak sorunu çözmek için veya olayı açıklamak için düşünceler ürettiği aşama ise “Keşfetme Aşaması” olarak ifade edilir. Üçüncü aşama olan “Açıklama” Aşaması, modelin en öğretmen merkezli evresidir. “Derinleştirme” aşaması ise 5 E modelinin en yoğun sürecine sahip aşamasıdır. Öğrenciler birlikte ulaşılmış oldukları bilgileri veya problem çözme yaklaşımını yeni olaylara ve problemlere uygularlar. Son aşama olan “Değerlendirme” aşaması, öğrencilerden anlayışlarını sergilemelerinin beklendiği ya da düşünme tarzlarını ya da davranışlarını değiştirdikleri evredir (Öztürk, 2008, s.68).

Bugün öğrenme ortamlarında ne kadar zengin yöntem ve teknik kullanılırsa o kadar kalıcı öğrenmeler sağlanacağı gerçeği ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrenci ne kadar aktif olursa öğrenme hızının da o oranda artacağı gerçeği de bilinmektedir. Bunun neticesinde öğrencinin aktif olacağı ve yaparak, yaşayarak öğrenebileceği yani kalıcı öğrenmeler sağlayacağı bu yöntemler, yapılandırmacı yaklaşım için son derece önemlidir. Bu bağlamda öğretmen (MEB, 2011, s. 4-5), olguları ve olayları aktarmak ya da öğrencilere ders kitaplarını ezberletmek yerine, aktif öğrenmeye dayalı etkinlikler uygulamalıdır. Yeni etkinlikler tasarlanırken dersin genel amacı, kazanımlar, farklı öğrenme stilleri ve zekâ türlerine sahip öğrencilerin ilgi, yetenek ve ihtiyaçları göz önüne alınmalıdır. Öğretmen; bilgiyi sunma rolü

yerine, öğrencilerinin bilgiyi yapılandırmalarına yardımcı olacak bir rol benimsemesi gerekmektedir. Bu yöntemlerden bir tanesi de dramadır.

Drama sözcüğü Yunanca “dran” sözcüğünden türetilmiştir. “Dran” yapmak, etmek, eylemek anlamını taşımaktadır. Türkçede kullanılan “dram” kavramı ise, Fransızcadaki sonu “e” ile biten “drame” sözcüğünden gelmektedir (San, 1990, s. 573-582). Adıgüzel’e göre ise drama, içinde eylem olan, bir ya da birden çok insanın birbirleriyle, doğayla ve başka nesnelere etkileşerek yaşadıkları içsel ve dışsal devinimler ve onların yaşam durumlarını geniş ölçüde içeren etkinliklerdir (2013, s.1). Tiyatrocu Özdemir Nutku ise dramayı, sahnede oynanmak üzere konuşmalar ve hareketlerle oluşan, karşıt oluşların çatışmasıyla gelişen ve sonuçlanan oyun olarak tanımlamıştır (Nutku,1983, s.89). Yaratıcı dramın gelişiminde 18.yy da gelişen ve sanatı olduğu kadar eğitimi de etkileyen romantizmin etkisi bulunur. Eğitimde yaratıcı drama, bu dönemde üzerinde konuşulmaya başlayan ilerici eğitim hareketleri sonucunda ortaya çıkmıştır. Eğitim anlayışları öğreneni merkeze alırken onun aynı zamanda duygularını, öznel yaşamını da bir kenara atmaz. Eğitimde drama, İngiltere üzerinden Avrupa’da ve Kuzey Avrupa ülkelerine özellikle Dorothy Heathcote’un uluslararası atölye çalışmaları ile İngilizce konuşan diğer ülkelere de yayılmış, okulların eğitim programlarında yer almıştır (Adıgüzel, 2013,s.147-148).

Ülkemizde ise drama ile ilgili ilk çalışmaların İsmail Hakkı Baltacıoğlu ve Muhsin Ertuğrul’a ait olduğu söylenebilir. 1950 yılında Selahattin Çoruh tarafından “Okullarda Dramatizasyon” isimli kitap yazılmıştır. 1960’da Emin Özdemir’in “Uygulamalı Dramatizasyon” isimli bir kitapçığı yayınlanmıştır. 1980 başlarında tiyatro sanatçısı Tamer Levent, genç ve amatör tiyatrocularla doğaçlama çalışmalarına başlamıştır. 1982’de Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde başlanılan çalışmalar, eğitimde yaratıcı dramın başlangıcı kabul edilmektedir. Daha sonra Eylül 1998’de MEB Talim Terbiye Kurulunca yayımlanan tebliğler dergisinde, 1997-1998 öğretim yılından başlayarak ilköğretim 4, 5, 6, 7. ve 8. sınıflara seçmeli ders olarak girmiştir (San, 2010, s. 18-23). Başta ilköğretim olmak üzere birçok öğretmenlik programında drama eğitimi zorunlu veya seçmeli olarak verilmektedir. Gün geçtikçe önemi artan

dramanın kişisel gelişim ve öğretim ortamlarına olumlu yönde etkisi olduğunu belirten literatür mevcuttur. Örneğin; MEB (2006, s. 25-26)' e göre fikir akıcılığı sağlayarak serbest düşünme becerisi kazandırır. Zihinsel uygulamalarda esneklik sağlayarak yaratıcılık ve estetik gelişimine katkıda bulunur. Etkili zihinsel süreçlere sahip olmayı sağlayarak dikkati artırır. Öğretmenin sosyal ve öğrenme problemlerini teşhis etmesine yardımcı olarak deneyimlere açık hale getirir. Kendini ve başkalarını anlama ve iletişim becerisini geliştirir. Kendine güven duyma, destekleme, karar verme becerisi kazandırır. Duygularını fark etme ve ifade etmeyi destekleyerek beden dilini geliştirir (Ulubey & Toraman, 2015). Yaratıcı drama, bireyin bilinçlenmesi, toplumsal bir varlık olabilmesi konusunda geliştirici özelliğe sahiptir. Soyut konuların somut ve ilgi çekici hale getirerek kalıcılığa katkı sağlar.

Her ne kadar günümüzde dramanın önemi anlaşılmaya ve bu konudaki çalışmaların sayısı artmaya başlamış olsa da; Sağır (2002, s.59)'ın da belirttiği gibi klâsik ders işleme yöntemlerinin dışındaki birçok yöntemin uygulama örneklerine yeteri kadar rastlamak güçtür. Örneğin; coğrafya öğretiminde drama uygulamaları ile ilgili yeterli sayıda çalışmanın olmadığı ve yapılan çalışmalarında genelde sosyal bilgiler programı adı altında yapıldığı bir gerçektir. Örneğin; Koç (1999), yaratıcı drama yönteminin öğrenmeye etkisini araştırmak üzere ilköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde "Türklerin Anadolu'ya Yerleşmesi" ile ilgili olarak drama yönteminin öğrenci başarısı üzerine etkisini araştırmıştır. Araştırmada uygun konularda kullanılması durumunda etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Debre (2008), ilköğretim sosyal bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde ders anlatım stratejisi olarak dramatisasyonun kullanılmasının öğrencinin başarı düzeyine etkisini incelemiştir. Sonuç olarak geleneksel yöntemlerle işlenen derslere göre başarıyı arttırdığı görülmüştür. Akkaya (2012) ve Rüzgâr (2014), Sosyal Bilgiler dersi kapsamındaki göç konusunun drama yöntemiyle öğretiminde akademik başarıya etkisini incelemiştir. Araştırmalar, yöntemin öğrenci başarısı üzerinde güçlü etki ve kalıcılığa sahip olduğunu göstermiştir. Ayrıca deney grubu öğrencileri süreci; eğlenceli, kalıcı, anlaşılır, faydalı, empati becerilerini geliştirir nitelikte betimlemiştir. Atar (2003)'ın yaptığı araştırma, dramanın, sosyal bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde başarı ve

kalıcılık üzerindeki etkisini ortaya koymak amacını taşımaktadır. Sonuç olarak; drama yöntemi kullanılarak ders işlenen grupta başarı ve kalıcılığın daha fazla olduğu görülmüştür. Benzer şekilde, ilköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersi “Coğrafya ve Dünyamız” ünitesinde yaratıcı drama yöntemi kullanımının öğrenci başarısı ve tutumlarına etkisi de deney grubu lehine farklı bulunmuştur (Zayımoğlu, 2006). 9. sınıf coğrafya dersi konularının öğretiminde drama yöntemi ile öğrenilen bilgilerin klasik yöntemlerle öğrenilen bilgilerden daha kalıcı olduğu ortaya çıkmıştır (Esen, 2008). Görüldüğü üzere ilgili literatürde genel olarak drama ile klasik yöntemler karşılaştırılmış, kalıcılık, eğlence ve etkili öğretim açısından önemine değinilerek, başarıyı arttırdığı ifade edilmiştir. Çalışmalar genel olarak ilköğretim seviyesinde olup, lise düzeyi coğrafya eğitiminde yapılan çalışma sayısının sınırlılığı dikkat çekicidir. Bu bağlamda uygulamaları kolaylaştırarak yaygınlaştırabilecek ders planlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu gerekçe ile çalışmanın, öğretmen adaylarına ve öğretmenlere, öğrencilerin zorlandığı soyut ve teorik içerikli konuların öğretilmesi konusunda yardımcı olacağı ve uygulamalı bir örnek teşkil etmesi açısından önem arz edeceği düşünülmektedir. Buradan hareketle araştırmanın amacı; “Dünya’nın tektonik oluşumu” ve “Jeolojik zamanların özelliklerini tektonik olaylarla ilişkilendirme” konusunu drama ile desteklenmiş yapılandırıcılık 5E modeli ile bir ders planı oluşturmaktır. Bu amaç doğrultusunda drama ile desteklenmiş yapılandırıcılık 5E modeli ders planına ilişkin öğretim elemanı ve öğretmen görüşlerini ortaya koymak da alt amaç olarak planlanmıştır.

Yöntem

Araştırmanın plan geliştirme aşamasında doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma konusu hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin çözümlenmesini içeren doküman incelemesi, gözlem veya görüşmenin mümkün olmadığı araştırmalarda tek başına veri toplamak amacıyla, diğer veri toplama yöntemleriyle birlikte kullanıldığında ise verilerin çeşitlendirilmesini sağlamak ve araştırmanın geçerliğini artırmak amacıyla kullanılan bir tekniktir (Yıldırım & Şimşek, 2005). Geliştirilen ders planları ile ilgili görüş alınırken de nitel yaklaşımın içinde değerlendirilen betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analiz yönteminde elde edilen bulgular düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmak için

daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Elde edilen veriler mantıklı ve anlaşılır biçimde betimlenir (Yıldırım & Şimşek, 2005).

Çalışmaya konu olan ders planı araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Kazanım seçiminde araştırmacıların gözlem ve tecrübelerine dayalı olarak öğrencilerin zorlandığı ve onlara soyut gelen bir konu olmasına özen gösterilmiştir. Uygulama 2 ders saatini kapsayacak şekilde planlanmıştır. Daha sonra geliştirilen ders planı “Drama Uygulamaları” dersini yürüten bir öğretim elamanının (aşamalarını tamamlamış drama lideri) ve coğrafya öğretmen adaylarının görüşüne sunulmuştur. Gelen dönütlere ilişkin gerekli düzenlemeler yapılarak kapsam geçerliği sağlanmıştır. Örneğin; dansın daha etkili olabilmesi için yapılan koreografinin daha yavaş tasarlanması önerilmiş, bu sebeple müzik değiştirilmiştir. Yine anlaşılabilirliğini arttırmak adına danstan önce veya sonra ilişkilendirilen tektonik hareketlerin tanıtılması ve tanımlanması için video ile eş zamanlı gösteri yapılması planlanmış, yakalarına levhaları simgeleyen kart takılması istenmiştir. Araştırmada son olarak 9 coğrafya öğretmeni ve 4 coğrafya eğitimi uzmanının plana ilişkin görüşleri alınmıştır (Tablo 1, 2). Bu amaçla öğretim elemanı ve öğretmenlere “Drama ile desteklenmiş yapılandırmacılık 5E Modeli ders planına ilişkin görüşleriniz nedir? sorusu yöneltilmiştir.

Tablo 1: Görüş alınan öğretim elemanlarına ait kişisel bilgiler

Kodu	Uzmanlığı	Ünvanı	Öğretmenlik deneyimi
ÖE1*	Coğrafya eğitimi	Yrd. Doç	Yok
ÖE2	Coğrafya eğitimi	Doç	Var
ÖE3	Coğrafya eğitimi	Doç	Var
ÖE4	Coğrafya eğitimi	Dr.	Yok

* ÖE¹=Öğretim elemanı 1.

Araştırmada görüş bildiren 4 öğretim elemanının da uzmanlığı coğrafya eğitimidir. İki doçent, biri yardımcı doçent, biri ise doktordur. Doçentlerin öğretmenlik deneyimi varken, diğer 2 öğretim elemanının yoktur. Görüş bildiren 9 coğrafya öğretmenin kıdemi, en düşük 5 yıl ile en yüksek 22 yıl arasında değişmektedir. Genel olarak 5 tanesinin hizmet süresi 10 yıldan azdır. İçlerinden sadece 2 tanesinin yüksek lisans eğitimi vardır.

Ders planı öğrencilerin bilgilerini yeni durumlara uygulaması yani bilgilerin transferini sağlamak için çeşitli etkinliklerle desteklenmiştir, basamakları dans ve drama etkinlikleri ile zenginleştirilmiştir. Ders planının bu bakımdan da günümüz öğretmen ve adaylarına bir ışık tutacağı düşünülmektedir.

Tablo 2: Görüş alınan coğrafya öğretmenlerine ait kişisel bilgiler

Kodu	Kıdem	Lisansüstü eğitim durumu
Ö1*	6	Yok
Ö2	11	Yok
Ö3	5	Var
Ö4	8	Var
Ö5	9	Yok
Ö6	22	Yok
Ö7	12	Yok
Ö8	6	Yok
Ö9	18	Yok

*Ö1=Öğretmen 1.

Ders Planı

Sınıf	10
Ders	COĞRAFYA
Ünite	A. DOĞAL SİSTEMLER
Kazanım	10.1.1. Dünya'nın tektonik oluşumunu açıklar. a) Dünya'nın iç yapısı ile ilgili temel bilgiler verilir. b) Levha tektoniği kuramına yer verilir. c) Türkiye'nin tektonizmasına yer verilir. 10.1.2. Jeolojik zamanların özelliklerini tektonik olaylarla ilişkilendirerek açıklar. a) Jeolojik zamanların adlandırılması Türkçe olarak da yapılır. b) Jeolojik zamanların özelliklerine yer verilirken Türkiye'nin jeolojik geçmişine değinilir.
Süre	40' + 40'
Öğretim modeli	Yapılandırmacılık 5E
Yöntem-	Analoji, Drama, Beyin Fırtınası, Zihin Haritası, Bilgisayar

teknik	Destekli Öğretim Uygulamaları, Pandomim
Araç- gereçler	Projektör, Bilgisayar, Akıllı Tahta, Karton, Yapışkan Kağıt, Semboller, Kömür, Küçük Maketler (Dinozor, Dağ, İnsan)
Kavramlar	Tektonizma, Levhalar, Jeolojik zaman, Çekirdek, Manto, Yer Kabuğu
Beceriler	Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi, Kanıt Kullanma Becerisi, Zamanı Algılama Becerisi.
Mevcut	Verimli bir ders için önerilen mevcut ortalama 20 kişidir.

Giriş

Dikkat çekme: Sınıfta dans etme konusunda istekli ve yetenekli olan iki öğrenci bir hafta önceden seçilir ve kendilerine “**Levhaların Dansı**” (URL 1) isimli bir videoyu izletilir. Bu videodaki hareketlerden esinlenerek slow karakterdeki müziğe uygun bir koreografi geliştirmesi istenir. Ders günü öğrenciler öğrencilere izletilen levhaların dansı videosuna kendi koreografileri ile eşlik ederler. Eş zamanlı hem video hem de dansı izleyen öğrencilerin daha rahat ilişki kurabilmeleri adına dans edenlerin yakalarına levhaları simgeleyen kartlar takılır (Video süresi 1dk 36sn).

Güdüleme: Öğretmen öğrencilerine bugünkü dersin başından sonuna kadar dolu dolu geçeceğini ve coğrafyanın zorlanılan bir konusunu bu ders sayesinde kalıcı ve eğlenceli bir şekilde öğreneceklerini söyler.

Ön Bilgilerini Yoklama: Öğrencilerin konu hakkındaki ön bilgilerini ortaya çıkarmak için bir analogi kullanılır (İki Benzer Varlık: Dünya ve İnsan). Bunun için bebeğin anne karnında geçirmiş olduğu serüveni anlatan bir video izletilir (ortalama 1 dk). Ardından “Bir bebek anne karnından dünyaya gelinceye dek böyle bir süreç geçirmiştir, peki sizce dünyamız bu güne gelinceye dek nasıl bir serüven izlemiştir?” sorusu sorulur ve cevaplar “Kâğıtlar Yapış Yapış Oyunu” ile toplanır.

Kâğıtlar Yapış Yapış!

Sınıf tahtası beşe bölünür. İlk bölüm “Yerin yapısı, diğer bölümler de zamanları temsil etmektedir”. Önceden hazırlanmış üzerinde kısa bilgilerin bulunduğu yapışkanlı kâğıtlar, gönüllü öğrenciler tarafından

ilgili bölüme yapıştırılır. Burada öğrencilere herhangi bir dönüt verilmez ve düzeltme yapılmaz (4 dk). (Giriş basamağı için önerilen süre ortalama 10 dk'dır)

Keşfetme

Biz Ayrılırsak! (Isınma Etkinliği 2):

Bu ısınma etkinliğiyle öğrenciler kıtaların tek bir parçayken ayrılarak bugüne nasıl geldiklerini öğrenirler. Öğrenciler omuz omuza degecek şekilde sıralanırlar. Daha sonra öğretmen dizilen öğrencilerin bazılarının omuzlarının bazılarının beline, bazılarının ise ellerinin arasına birer kâğıt yerleştirir ve bu vaziyette alanda yürümeleri ister. Kâğıtlar düştüğü anda gruptan ayrılmaları istenir ve bu sayede kâğıtlar düştükçe öğrenciler gruplara ayrılır. Bu yolla öğrenciler bir bütünden birçok parçaya bölünür ve sınıfın farklı farklı yerlerinde ikişerli üçerli dörderli gruplar şeklinde dağılırlar.

Öğretmen öğrencilerin bugünkü konu ile ilgili önbilgilerini ortaya çıkarmak için; “Dünyanın zaman içerisindeki tektonik yolculuğunda kronolojik olarak neler yaşanmış olabilir?”

“Az önceki etkinliklerde gördüğünüz gibi levhaları hareket ettiren güç ne olabilir?” “Levhalar neyin üzerinde hareket ederler?”

“Levhalar birbirinden ayrıldıktan sonra başlarına neler gelmiş olabilir?”

Soruları gibi sorularla ile beyin fırtınası yapılır. Gelen cevaplara müdahale etmeden tahtada bir zihin haritası oluşturur. (Keşfetme basamağı için önerilen süre ortalama 20dk. dır)

Açıklama

Öğretmen tahtada öğrencilerin cevapları ile oluşturduğu zihin haritası yardımıyla konuya giriş yapar. Sonrasında “Dünya'nın tektonik oluşumu”, ve “Jeolojik zamanların özelliklerinin tektonik olaylarla ilişkilendirilmesine” ilişkin bilgileri *Inspiration* programı ile hazırlanmış kavram haritaları yardımı ile sunar. Süreç Türkiye eksenli açıklanmaya çalışılır (Bu kısımda sesli, hareketli, etkileşimli video, animasyon vs. ile zenginleştirilmiş farklı programlar kullanmaya çalışılır. Örn: Page flip, FX Guru, ... gibi programlar ile hazırlanmış olabilir).

Eksiği Bul! (Isınma Etkinliği 3):

Öğretmen sınıfı dört gruba böler (grupların sayısı mevcuda ve isteğe bağlı olarak değişebilir). Jeolojik dönemleri temsilen getirdiği objeleri gruplara dağıtır (Örneğin; kömür, dinazor, dağ, insan). İstasyon oyunu oynatılır. Her guruba seçtikleri çeşitli nesnelere, bir kâğıt ve bir tane renkli keçeli kalem verilir. Her grup, seçtiği objenin temsil ettiği jeolojik zaman ile ilgili bildiklerini kâğıda yazar. Sonrasında öğretmenin komutuyla gruplar yer değiştirir yer değiştirirken sadece keçeli kalemlerini alırlar (Her istasyonun başında kalış süresi ortalama 1 dk. olarak öğretmen tarafından ayarlanır). Yerine gittikleri grubun yazdıklarını okurlar ve eksiklerini tamamlamaya çalışırlar. Bu yolla her grup birinci istasyondan dördüncü istasyona kadar tüm istasyonları gezer ve sonrasında ilk başladıkları istasyona geri dönüp yazılanları sınıfla paylaşırlar (Mevcut fazla veya sınıf dar ise gruplar sabit kalıp kâğıtlar el değiştirebilir). Kâğıtlar şekil 1 'de verilen zaman panosuna yapıştırılarak sergilenir. (Açıklama basamağı için önerilen süre ortalama 25dk. dır).

Şekil 1: Jeolojik Zaman Panosu

Derinleştirme Zaman Makinesi (Canlandırma): Eksiği bul! oyunundaki aynı gruplar Şekil 1'de verilen panoya astıkları anahtar kavramları bu oyunda kullanacaktır. Gruplar jeolojik dönemlerden birini seçer. O dönemde meydana gelen olayları anahtar kavramları kullanarak hikâyeleştirir (bu kısımda gruplara verilen sürenin özellikle kısa tutulması gerekmektedir örneğin ortalama 5 dk gibi...). Gruptan seçilen bir kişi hikâyeyi seslendirirken diğer kişiler ise pandomimsel olarak olayı canlandırırlar. Pandomim de gruptan sadece hikâyeyi okuyan kişi konuşur onun dışındaki herkes jest ve mimikleriyle canlandırma yaparlar. Bu etkinliğe ait yönerge derinleştirilme

basamağının başında öğrencilerle paylaşılmalıdır ki uygulamada aksamalar olmasın. Bu kısımda sadece bir grup seçilerek izlenebilir. (Derinleştirme basamağı için önerilen süre ortalama 15 dk. dır)

Değerlendirme

Zamana ve mevcuda bağlı olarak biri seçilip uygulanabilir.

“Kâğıtlar yapış yapış” oyununa geri dönülür. Tahtaya dersin başında yapıştırılan bilgi notu içeren kâğıtlar kontrol edilir. Doğru yere yapıştırılıp yapıştırılmadığı ile ilgili öğrencilere dönüt verilir. Eksikler varsa, öğrenilen yeni bilgilerle yeni kâğıtlar oluşturularak tamamlanır. Bu sayede öğrencilerin kendi hatalarının farkına varmaları sağlanır ve onlara yanlışlarını düzeltme şansı verilir

“Bul Bakalım” isimli Crossword Forge programı ile hazırlanmış bulmaca ile öğrencilerin öğrenme durumları kontrol eder (Çalışma yaprağı şeklinde dağıtılabilir. Tahtaya yansıtılarak yarışma şeklinde çözülebilir).

Araştırmanın alt amacına ilişkin olarak; yukarıda verilen yapılandırmacılık 5E Modeli ders planına ilişkin öğretim elemanı ve öğretmen görüşleri alınmıştır.

Öğretim elemanları görüş ve önerileri şu şekildedir

Öğretim elemanları genel olarak ders planını uygunluk, uygulanabilirlik ve geliştirilebilirlik açısından değerlendirilmiştir. Konu seçimi ve içerik açısından tüm katılımcı öğretim elemanları geliştirilen ders planlarını uygun bulmuşlardır. İçerik açısından eğlenceli, öğrenci merkezli ve etkili olarak değerlendirilmiştir (Tablo:3).

Tablo 3: Öğretim elemanlarının drama ile desteklenmiş yapılandırmacılık 5E modeli ders planına ilişkin görüşleri

Temalar	Kodlar	Öğretim Elemanları	
	Konu seçimi	ÖE1,ÖE2,ÖE3,ÖE4	
Uygunluk	İçerik	Eğlenceli	
		Öğrenci merkezli	
		Etkili	
Uygulanabilirlik	Koşullu	Mevcut	Ö2, ÖE4

	Yoğunluk	ÖE4
	Eğilim ve ilgi	ÖE4
Geliştirilebilirlik	Koşulsuz	ÖE1, ÖE3
	Değerlendirme	ÖE1, ÖE2
	Güdü	ÖE1
	Ön Örgütlenme	Ö3

Ders planını bu hali ile uygulanabilir bulan 2 öğretim elemanı, bazı koşullara bağlı uygulanabilir diyen iki öğretim elemanı bulunmaktadır. Uygulanabilmesi için bazı koşulların sağlanması gerektiğini düşünenler; sınıf mevcudu ve öğrenci seviyesi uygunsuzsa, içeriğin yoğunluğunun azaltılması ile uygulanabilir bulanlardır. Öğrenci ilgilerinin dikkate alınmasını öneren bir öğretim elemanı ise şu ifadeleri kullanmıştır ÖE4“...günümüz lise öğrencilerinin eğilimleri ve ilgi alanları da dikkatle takip edilmelidir. Örneğin youtube, snapshot gibi web tabanlı videolar, sokak röportajları, müzikler. Öğrenciler daha çok hangi konularla ilgileniyor”.

Planın geliştirilebilirliği konusunda 3 öğretim elemanının görüşü bulunmaktadır. Öneri olarak ise güdüleme ve değerlendirme kısmının geliştirilmesi ifade edilmiştir. Öğretim elemanlarından biri tarafından drama etkinliklerinin ardından değerlendirilmesi önerilmiştir. ÖE2 “Hem canlandırma hem ısınma etkinliklerinde kısa değerlendirmeler olsa. Yani öğrencilerin yaptıkları canlandırmayı neye hizmet ettiğini vs. diğer öğrencilerden bir iki yorumla öğrensek diğer aşamaya daha kolay bağlarlar diye düşünüyorum”. Buna ek olarak 5E modelinin değerlendirme basamağında da drama yönteminin kullanılması önerilmiştir (ÖE1). ÖE1 güdüleme kısmı için “Örneğin; Dünya nasıl oluşmuş? Dinozorlar nasıl yok olmuş? Big Bang Teori dizini izlediniz mi hiç? CERN deneylerinden haberiniz var mı? İşte tüm bunların ilk adımı bugün işleyeceğimiz konu...” gibi önerilerde bulunmuştur. Ayrıca öğretim elemanlarından biri analogi kullanımının ön örgütleyici pozisyonda olduğunu belirterek plana da böyle yazılmasını önermiştir.

Tablo 4: Coğrafya öğretmenlerinin drama ile desteklenmiş yapılandırmacılık 5E modeli ders planına ilişkin görüşleri

	Tema	Kod	Coğrafya öğretmenleri	
Olumlu düşünceler	Farkındalık	Kendimi geliştirmeliyim	Ö3,Ö4,Ö6,Ö9	
		Öğrendim	Ö2,Ö7	
		Altyapı eksikliği	Ö3	
	Öğretici	Hizmetiçi eğitim	Ö6	
		Kavram öğretimi	Ö1,Ö4	
		Kalıcı	Ö3,Ö4	
		Öğrenci merkezli	Ö1,Ö4,Ö6,Ö9	
		İlişkilendirme	Ö5	
		Nitelikli yöntem teknik	Ö6	
		Eğlenceli	Ö4	
Düşünmeye sevk eder	Ö1			
Olumsuz düşünceler	Planlama ile ilgili	Yoğun sadeleşmeli	Ö2,Ö3	
		İçerik	Programla uyumsuzluk	Ö7
			Konu alanı	Ö5
	Basamaklar	Değerlendirme	Ö5	
		Güdüleme	Ö1	
		Kaynaklar	Süre	Ö7
	Mevcut		Ö8	
	Sınıf yönetimi ile ilgili	Kontrol	Ö2	
		Etki	Ö1	

Coğrafya öğretmenlerinin görüş ve önerileri şu şekildedir

Coğrafya öğretmenlerinin drama ile desteklenmiş yapılandırmacılık 5E modeli ders planına ilişkin görüşleri olumlu ve olumsuz düşünceler olmak üzere 2 tema altında toplanmıştır (Tablo 4)

Ders planı incelendikten sonra öğretmenlerde gelişen olumlu düşüncelerin başında kendilerinde oluşan farkındalık gelmektedir. Ö9 “*Kendimi ve ders planlarımı geliştirmem gerektiğini fark ettim*” cümlesi bunun bir göstergesidir. Ders planını incelerken birçok şey öğrendiğini belirten öğretmenler de mevcuttur. Ö4 “*Bu planla ilgili uygulamada bende çok şey öğrendim. Belki size ayıp olacak ama teorideki eksiklerimi de fark ettim ve yeniden çalıştım. Yani sadece öğrenci değil bende öğrendim. Bana da keyifli geldi*”. Teknolojik alt yapı eksikliğinin farkındalığını yaşayan bir öğretmen planı

eleştirmiştir. Ö3 “Sınıflarımızda projektör, bilgisayar, akıllı tahta gibi teknik materyallerin bulunmaması da söz konusu. Virüslü belleklerden ötürü bulunmasına karşın kullanılmadığına da tanık oldum”. Altyapıya ilişkin olarak her büyüklükteki sınıf ortamında çok rahat uygulanabilir bulunmuştur ancak dans edilebilecek büyüklükte orta alanı olan mekânlar daha uygun olabilir görüşüne varılmıştır. Yaşadığı yetersizlik duygusuna karşılık hizmetiçi eğitimlerin yeri ve önemine ilişkin farkındalık ta mevcuttur. Ö6 “Yeni gelişmelerden haberimiz olmuyor bu tamamen şahsi eksikliğim olabilir ancak yılda bir kez de olsa İl Milli Eğitim Müdürlüğü bir kurs düzenlese ya da seminer döneminde bu olsa bizde yeni şeyleri birinci kaynaktan öğreniriz.”. “Öğrenci çok aktif planda bu iyi olmuş. Yeni yaklaşımlarda da zaten bu isteniyor. Kavram öğreniminin bu planla çok iyi olacağını düşünüyorum. Konular arası bağlantı çok güzel kurulmuş”. Öğretmenler ders planını öğrenci merkezli, ilişkilendirmeye yer verilmiş, nitelikli yöntem tekniklerle zenginleştirilmiş, eğlenceli, düşünmeye sevk ettiren, öğretici bulunmuştur. “Coğrafya başta olmak üzere sözel dersleri renklendiremezseniz, öğrenciyi uyutur ve bir süre sonra anlaşılmayan ve sevilmeyen ders haline gelir. Dersi oyunlaştırarak güzel bir ders planı hazırlamışsınız”. Öğreticilik özellikle kavram öğretimi ve kalıcılık üzerinden değerlendirilmiştir. “Kavramlar bakımından incelendiğimde kavramların bu sürede oldukça etkili şekilde verilmeye çalışıldığını söyleyebilirim” “Bebek gelişimi ve dünyanın değişim süreci benzetmesi güzel, kalıcı öğrenme sağlar”. “Zihin haritası öğrenmede çok etkili oluyor bu ders için de çok uygun görünüyor, kendi derslerim için bir fikir oluşturdu”. “Eksiği bul kısmındaki etkinlikler öğrenciyi düşünmeye sevk eder ve öğrenci merkezli öğrenmeye katkı sağlar”. “Ben bu geliştirilmiş olan ders planını uygulamasını yaptım. Giriş kısmından başladım sonuna kadar uyguladım. Bebek gelişim filmi izlettirdim ve plandaki gibi derse geçiş yaptım. Oyunların tamamını uyguladım. Çok gürültü patırdı oldu ama özellikle kavramları çok güzel öğrendiler. En çok zaman konusunda sıkıntı yaşadım ama küçük değişikliklerle yetiştirdim. Mesela bazı etkinlikler için verilen süre bize yetmedi ama kavram haritasını öğrencilerle tahtada yaptık”. Coğrafya öğretmenlerinin drama ile desteklenmiş yapılandırmacılık 5E modeli ders planına ilişkin olumsuz düşünceleri planlama ve sınıf yönetimi üzerinedir. Planlama ile ilgili öğretmenler içeriğe, 5E modeli basamaklarına ve

kaynakların planlamasına dönük eleştirilerde bulunmuşlardır. İçerik yoğun bulunmuş, programla uyumsuz olarak değerlendirilmiş ve konu alanında eksiklik tespit edilmiştir. “*Sorun şu ki, 10. sınıflarda levha tektoniği konusu kaldırıldı bu yıl*” ifadesi ile ders kitapları ile program arasındaki uyumsuzluğun dile getirilmesidir. 2017 yılında kullanımı öngörülen ders kitaplarında bu konunun doğrudan bulunmaması, programda olmadığı anlamına gelmemektedir (MEB, 2017, s.28). Öğretmenin bu hususta programı değil kitabı takip ettiği anlaşılmaktadır. “*Dünyanın içyapısı ve konveksiyonel hareket*” konusunun nispeten eksik kaldığını düşünüyorum”.Yapılandırmacılık 5E modeli basamaklarına ilişkin olarak değerlendirme ve güdüleme basamaklarına yönelik eleştirilerde bulunmuşlardır. “*Öğrenciyi derse daha iyi ve dikkatli dinlemesini bildiren cümleler kullanarak ifade edilmesi gereklidir. Mesela işlenen ders ile ilgili konunun sınav da çıkacağı ya da üniversite hazırlıktaki sınavda çıkacağı gibi...*” ifadelerinde görüldüğü gibi, güdünün sınavlar ve notlar üzerinden daha etkili olacağı düşüncesindedir. Kaynaklarda süre ve mevcut planlaması önemli bir parametredir ve bunlara dikkat edilmesi yönünde öneriler sunulmuştur. “*Süreye takılmasak ve böyle bir sorunumuzun olmadığını varsayarsak bu iki kazanımın verilmesi için oldukça özenle seçilmiş yöntem ve tekniklerin olduğunu söyleyebiliriz.*” “*...Ayrıca sınıf mevcutları 30-40 arasında uygulamada bazı sorunlar yaşanabilir*” Sınıf yönetiminde öğretim ortamının çok kolay kontrol edilemeyeceği ve bazı yöntem ve tekniklerin öğrencilerde olumsuz etki bırakacağı görüşü dile getirilmiştir. Kullanılan dansa ilişkin olarak bir öğretmen “*...bunu uygulatmak o yaştaki öğrencilere çok zordur. Her şeyle dalga geçen bir nesil var karşımızda çünkü. Yani koreografi biraz ütopya gibi*” ifadelerini kullanmıştır. “*...öğrencilerin dağılıp toplanamaması sonucunu ortaya çıkarabilir*”. “*Bebeğin anne karnında geçirmiş olduğu serüveni anlatan bir video izlettirilmesi ergenlik dönemindeki bir öğrencinin olayı farklı yönlere çekmesine neden olup, sınıf ortamında gülüşmelere ve konunun dışında bir yere gidilmesine neden olabilir*”. “*...sınıfı toparlamak biraz zor gibi görünüyor*”.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırma sonucunda görüş alınan öğretim elemanları ve öğretmenler “Dünya’nın tektonik oluşumu” ve “Jeolojik zamanların özelliklerini tektonik olaylarla ilişkilendirme” konusunu teorik ve soyut

olduğundan anlamlı şekilde öğrenilmesini oldukça güç olarak nitelendirmektedir. Dolayısı ile bu konuya ilişkin ders planı geliştirme çabasının bir ihtiyaca yönelik olduğu düşünülebilir. Yenilmez & Uygan (2010)'ın belirttiği gibi, çağdaş öğretim yöntemlerinden birisi olan yaratıcı drama soyut kavramları kendi hayal dünyalarında somutlaştırarak daha kolay öğrenmelerini sağlamaktadır. Hazırlanan ders planına ilişkin öğretim elemanları ve öğretmenler; öğrencilerin eğlenmelerini ve birbirleri ile iletişim kurma imkânı bularak uyumlu şekilde ürün ortaya koyabilmeleri beklemektedir. Dramanın diğer insanlarla iletişim kurmada olanak sağladığı bilinmektedir (Selimhocaoglu, 2004). Öz güveni arttırmaktadır (Kotaman, 2008). Ayrıca öğretim elemanları ve öğretmenler tarafından uygulamanın sınıfta katılımı arttıracığı düşünülmektedir. Yenilmez & Uygan (2010)'a göre drama, gruptaki her bireyin aktif olarak katılımını gerektiren bir yöntemdir. Ayrıca drama bu sürecin beraberinde; gözlem, araştırma, tartışma, canlandırma gibi etkinlikleri beraberinde getirmektedir. Drama etkinliği sırası da birey izleyici olmaktan çıkıp sürece aktif olarak katılmakta ve kendini, başkalarını, nesnelere, kavramları tanımak ve öğrenmek için çaba içine girmektedir (Selvi, 1999). Öğretim elemanları ve öğretmenler uygulama esnasında öğrencilerin motivasyonunun oldukça yüksek olacağını düşünmektedir. Tekin (2007, s.125) de benzer şekilde dramanın öğrencilerin motivasyonunda önemli katkılar sağladığını belirtmiştir. Nihayetinde; derse ve dersi başarmaya motive olmuş öğrenciler her öğretmenin hayalidir (Özevin, 2006). Derste istenilen motivasyonu artırmak ve bedensel figürleri konulara adapte etmede “Dans” çok önemli bir etken olarak kullanılmıştır. Erdem & Demirel (2002) 'in belirttiği gibi sınıf ortamında bulunan bireylerin birbirinden farklı dünyaları olduğundan, bilgiyi anlamlandırmada tek bir doğru bulunmamaktadır. Öğretmen merkezli öğretim ortamlarında öğrenciler pasif alıcı rolünde kaldıklarından dersler sıkıcı hale gelebilmektedir. Bunun önüne geçmenin bir yolu öğrencinin oyun üzerine kurulu sürecin merkezinde olduğu bir ayrıcalığı yaşamasıdır. (Genç, 2003). Buna ek olarak; rol oynama aktiviteleri ve soyut kavramların canlandırılması gibi yöntem ve teknikler de eklenebilir. (Kavak & Köseoğlu, 2007). Genel olarak bakıldığında öğretim elemanlarının ders planının daha nitelikli ve uygulanabilir olarak değerlendirmesi, öğretmenlerin ise benzer düşünceleri dile getirmelerine rağmen uygulamaya yönelik daha fazla eleştiride bulunması dikkati

çekmektedir. Öğretim elemanları ve öğretmenlerin değerlendirme ölçütleri birbirinden farklılaşmaktadır. Bu sonuç doğal olarak karşılanabilir. Ancak öğretmenlerin sınıf yönetimi, yöntem teknik bilgisi ve kullanımı konusundaki yeterliliklerinin bu yorumlar üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Bu sonuçlar ışında şu önerilerde bulunulabilir;

Öğretmenlerin drama ve diğer yöntem ve teknikler konusunda eğitim alabilecekleri ortamlar oluşturmak,

Drama başta olmak üzere diğer yöntem ve tekniklerin alan bilgisine aktarımı sonucu oluşacak uygulamalı örnekleri yaygınlaştırmak,

Öğretim ortamlarında güdülemenin, sınav ve notlar dışında öğrenmenin heyecanı, zevki ve mutluluğu üzerine kurgulanmasını sağlamak,

Öğretmenlerin ders kitaplarını değil öğretim programlarını temel kaynak olarak benimsemeleri konusunda gerekli vurguyu yapmak
Bu tarz uygulamalı ders planlarının farklı değişkenler üzerinde etkisinin araştırılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Ö. (2013). *Eğitimde Yaratıcı Drama*. (4.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Akkaya, M. (2012). *Sosyal bilgilerde göç konusunun drama yöntemiyle öğretiminin akademik başarıya etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Atar, G. (2003). *Eğitici dramanın sosyal bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde kullanmanın öğrenmenin kalıcılığı üzerindeki etkileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Debre, İ. (2008). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde ders anlatım stratejisi olarak dramatisasyonun kullanılmasının öğrencinin başarı düzeyine etkisi*. (Yayımlanmamış

yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Demirel, Ö. (2014). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.

Erdem, E., Demirel, Ö. (2002). Program geliştirmede yapılandırmacılık yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 81-87.

Ergin, İ., Tan, M., Ünsal, Y. (2006). 5E modelinin öğrencilerin akademik başarılarına ve tutum düzeylerine etkisi 'yatay atış hareketi örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 7(2), 1-15.

Esen, M. (2008). *IX. sınıf coğrafya dersi konularının (yerkürenin günlük hareketi, iklim bilgisi, toprak coğrafyası, jeolojik zamanlar) öğretiminde drama yöntemi ile klasik yöntemlerin karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Genç, H.N. (2003). Eğitimde yaratıcı dramının alınılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24,196-205.

Genç, H. N., Oflaz, A. (2015). Fransızca ve Almanca Öğretmen Adaylarının Yazma Becerisi Gelişiminde Karşılaştıkları Sözcükbilimsel, Yazım Bilgisel ve Sözdizimsel Sorunlar. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 7, 1273-1288.

Kavak, N., Köseoğlu, F. (2007). Yapılandırıcı öğrenme yaklaşımına dayalı rol oynama öğretim yönteminin avantaj ve dezavantajları. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(2), 309-325.

Koç, F. (1999). *Yaratıcı dramının öğrenmeye etkisi Sosyal bilgiler öğretiminde bir yöntem olarak*” (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kotaman, H. (2008). Özyeterlilik inancı ve öğrenme performansının geliştirilmesine yönelik yazın taraması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fak. Dergisi*, XXI (1), 111–133.

MEB. (2011). *Coğrafya Dersi Öğretim Programı*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB), Ankara.

MEB. (2017). *Ortaöğretim Coğrafya Dersi Öğretim Programı*. TC. MEB. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Ankara.

MEB. (2006). *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP)*. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Drama Çalışmaları. s.25-26. Ankara.
hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/./dramacalismalari.pdf(18/03/2015).

Mercan, S. I. (2012). *Yapılandırmacı yaklaşım 5E modelinin 10. sınıf coğrafya dersinde (çevre ve toplum öğrenme alanı) akademik başarı ve tutuma etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi), Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Nutku, Ö. (1983). *Gösterim Sanatları Terimler Sözlüğü*. Ankara: Sevinç Matbaası.

Özevin, B. (2006). *Oyun, dans ve müzik dersine ilişkin motivasyon ölçeği*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Denizli.

Öztürk, Ç. (2008). *Coğrafya Öğretiminde 5E Modelinin Bilimsel Süreç Becerilerine, Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Rüzgâr, A. M. (2014). *6.sınıf sosyal bilgiler programındaki ipek yolunda Türkler ünitesinde geçen göç kavramının drama yöntemiyle işlenmesinin öğrenci başarısına etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Giresun Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.

Sağır, M. (2002). İlköğretim okullarında dil bilgisi öğretimi, *Türk Dili. Dil ve Edebiyat Dergisi*, (601), 56-69.

San, İ. (1990). Eğitimde yaratıcı drama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 573-582.

San, İ. (2010). Türkiye’de eğitimde yaratıcı drama çalışmalarının gelişimi. Ömer Adıgüzel (Ed.) *Yaratıcı Drama 1999-2002* s. 18-29. Ankara: Naturel Yayıncılık.

Selimbocaoğlu, A. (2004). *Drama ve ilköğretimde dramanın önemi*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.

Selvi, K. (1999). Drama yönteminin eğitimde kullanılması. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11, 301-308.

Şahin, S. (2010). Coğrafyada çağdaş öğretim yöntemleri. R. Özey ve S. İncekara (Editörler). *Coğrafya Eğitiminde Kavram ve Değişimler*. Ankara, Pegem Akademi.

Tekin, S. (2007). Hizmet içi eğitimin öğretmenlerin drama hakkındaki görüşlerine etkisi. Türkiye 9. Drama Liderleri Buluşması ve Ulusal Drama Semineri. N. Aslan (Ed). *Drama kavramları*. Ankara: Oluşum Yayınları.

Ulubey, Ö., Toraman, Ç. (2015). Yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisi: bir meta- analiz çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 195-220.

URL 1. https://www.youtube.com/watch?v=-svbbi_UFuU erişim tarihi, 23.02.2017.

Ünlü, M. (2014). *Coğrafya öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Yenilmez, K., Uygan, C. (2010). Yaratıcı drama yönteminin ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin geometriye yönelik öz yeterlik inançlarına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 3 (18), 931-942.

Yeşiltaş, N, K. (2009). Sosyal bilgiler öğretiminde afet ve deprem eğitimi. R. Turan, A. M. Sünbül, H. Akdağ. (Editörler). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar-1*. Ankara: Pegem Akademi.

Yıldırım, A.& Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zayımoğlu, F. (2006). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersi "coğrafya ve dünyamız" ünitesinde yaratıcı drama yöntemi kullanımının öğrenci başarısı ve tutumlarına etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim/Bilimleri Enstitüsü, Ankara.